

Apl-utvecklarutbildning

2020

Utbildningens målgrupp och syfte och mål

Utbildningen riktar sig till yrkeslärare och apl-ansvariga med erfarenhet av undervisning inom yrkesutbildning.

Utbildningens *syfte* är att höja kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet.

Utbildningens *mål* är att deltagaren efter utbildningen kan stödja systematiskt utvecklingsarbete om apl på den egna skolan och främja samverkan mellan skolan och arbetsplatserna.

I utbildningen ingår bland annat att etablera hållbara strukturer och rutiner för samverkan mellan skola och arbetsplats, systematiskt kvalitetsarbete om apl, samt planering, genomförande och uppföljning av elevernas kunskaper under apl.

Utbildningen är verksamhetsnära och innehållet ska vara direkt tillämpligt i lärarens arbete i skolan. Under utbildningen bidrar deltagarna med verksamhetsperspektiv, lärosätet bidrar med vetenskapligt perspektiv och Skolverket bidrar med myndighetsperspektiv.

Utbildningens övergripande struktur

Utbildningen för apl-utvecklare omfattar fem dagar vid fyra kurstillfällen i form av bland annat föreläsningar och workshops vid lärosätet. Mellan träffarna utförs kursuppgifter i den egna verksamheten som samtidigt diskuteras i lärosätets digitala lärplattform. Förväntad arbetsinsats mellan träffarna är cirka 16 timmar. Skolverket deltar vid inledande (2h) och avslutande (1,5h) kurstillfällen. Ett fastställt innehåll, formulerat med rubrik och syfte styr innehållet i utbildningen. Inom ramen för detta genomför lärosätet utbildningen på valfritt sätt, avstämt med Skolverket.

Basgruppsarbete

Kursdeltagaren ingår i en basgrupp med andra deltagare som diskuterar, reflekterar och utbyter erfarenheter från kursuppgifter med stöd av litteratur. Diskussionerna sker både vid fysiska träffar och i den digitala lärplattformen.

Diskussionsforum

Utöver dialog i basgruppen finns möjlighet att diskutera och byta erfarenheter med hela gruppen i ett diskussionsforum.

Grund för kursintyg

För att erhålla intyg för genomförd nationell apl-utvecklarutbildning krävs att deltagaren har:

- deltagit aktivt i arbetet under och efter kurstillfällena,
- prövat samtliga läraktiviteterna på avsedd målgrupp och
- utifrån erfarenheter och litteratur bidragit med reflektioner i diskussioner om läraktiviteternas funktion.

Utbildningens innehåll

Modul 1 (dag 1 – 2): Kvalitet i arbetsplatsförlagt lärande

- **Kvalitet i arbetsplatsförlagt lärande, styrdokument - undervisningsråd från Skolverket, 2h**
Syfte: Förankra hur apl är reglerat i styrdokumentet för att skapa en gemensam förståelse för skolans uppdrag om apl. Synliggöra ansvarsfördelningen om apl.
- **Från praktik till apl**
Syfte: Ge en historisk tillbakablick och skapa en medvetenhet kring innebörden av arbetsplatsförlagt lärande samt diskutera praktiska konsekvenser för verksamheten.
- **Yrkeskunnande och lärande**
Syfte: Med stöd i forskning och vetenskapliga perspektiv analysera yrkeskunnande och lärsituationer i apl utöver konkreta program eller enskilda erfarenheter.
- **Kollektiv reflektion som verktyg**
Syfte: Ge inblick i reflektion som fenomen och som strategi för kollektivt lärande.
- **Kursuppgift och diskussion i lärplattform: Stöd för kartläggning av en arbetsplats**
Syfte: Visa på tillämpning av regleringen av apl samt synliggöra kvalitet i elevens apl. I deltagargruppen jämföra och analysera likheter och skillnader mellan skolors organisering av apl.

Modul 2 (Dag 3): Systematiskt kvalitetsarbete om apl

- **Grupperna följer upp kursuppgiften kartläggning av en arbetsplats**
- **Att bedriva förändringsarbete**
Syfte: Medvetandegöra faktorer som möjliggör eller hindrar förändringsarbete
- **Arbetsmiljö** (kan flyttas till modul 1 vid behov)
Syfte: Synliggöra och diskutera den arbetsmiljölagstiftning som gäller för elever i apl.
- **Systematiskt kvalitetsarbete om apl**
Syfte: Skapa förståelse för hur systematiskt kvalitetsarbete om apl är ett fundament och en modell för skolans utvecklingsarbete om apl.
- **Kursuppgift och diskussion i lärplattform: Stöd för systematiskt kvalitetsarbete om apl**
Syfte: Exemplifiera hur skolan konkret kan arbeta med systematiskt kvalitetsarbete om apl på olika organisatoriska nivåer. I deltagargruppen jämföra och analysera likheter och skillnader i kvalitetsarbete.

Modul 3 (Dag 4): Bedömning och betygssättning

- **Grupperna följer upp kursuppgiften systematiskt kvalitetsarbete om apl**
- **Bedömning och betygssättning under apl**
Syfte: Synliggöra vad av elevens prestationer som ska bedömas under apl samt belysa roll- och ansvarsfördelningen. Diskutera hur läraren kan iscensätta elevens självvärdering, handledarens bedömning för återkoppling och lärarens bedömning för såväl återkoppling som för betygssättning.
- **Kursuppgift och diskussion i lärplattform: Stöd för bedömning av elevens prestationer i apl**
Syfte: Exemplifiera hur läraren kan tydliggöra för elev och handledare vad av elevens prestationer som ska bedömas av handledaren för återkoppling och av läraren för betygssättning. Ge verktyg för lärare att få kvalitativ information om elevens prestationer under apl i syfte att få en rättvisande betygssättning.

2020-10-22

5 (7)

Dnr 2.7.4-2019:1613

Modul 4 (Dag 5): Kollegial handledning och samtalsmetodik

- **Grupperna följer upp kursuppgiften bedömning av elevens prestationer i apl**
- **Handledning och samtalsmetodik**
Syfte: Ge inblick i handledning som fenomen samt presentera konkreta strategier för kommunikation.
- **Gymnasiesär, yrkesintroduktion och vuxenutbildning** (anpassas efter deltagarna, kan flyttas till annan modul)
Syfte: Informera om yrkesintroduktion samt andra skolformer på gymnasial nivå.
- **Undervisningsråd från Skolverket avslutar, 1,5h**
Syfte: Rama in med myndighetsperspektivet och sätta utbildningen i kommande sammanhang.

Litteratur

Obligatorisk litteratur - publikationer som ska delas ut till varje kursdeltagare:

Lärosätet meddelar besked till apl-administration@skolverket.se om antal (gy resp. vux) och leveransadress. Skolverket beställer till kursstart.

- Gymnasieskolans regelbok (för deltagare som i huvudsak undervisar i gymnasieskolan)
eller
Vuxenutbildningens regelbok (för deltagare som i huvudsak undervisar i vuxenutbildningen)
- Allmänna råd om betyg och betygssättning. Skolverket 2018
- Allmänna råd med kommentarer för Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet. Skolverket 2012
- Planera, genomför och följ upp arbetsplatsförlagt lärande. Skolverket 2018

Att erbjuda, dvs ej obligatoriskt:

- Läroplan för gymnasiesärskolan
- Reflektionshandbok för pedagoger

Obligatoriska pdf:

- Fördjupad tillsyn på yrkesprogram. Skolinspektionen 2013
<http://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Fordjupat-tema-i-tillsyn/Fordjupad-tillsyn-pa-yrkesprogram/>
- Gymnasial lärlingsutbildning – En kvalitetsgranskning av gymnasial lärlingsutbildning. Skolinspektionen 2013
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Kvalitetsgranskning/En-kvalitetsgranskning-av-gymnasial-larlingsutbildning/>
- *Sammanfattningen i Arbetsplatsförlagd utbildning i praktiken* – En kvalitetsgranskning av gymnasieskolans yrkesförberedande utbildningar. Skolinspektionen 2011:2
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Kvalitetsgranskning/Arbetsplatsforlagd-utbildning-i-praktiken/>
- Det arbetsplatsförlagda lärandet på gymnasieskolans yrkesprogram. Skolverket 2016
https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfce44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf3643.pdf;jsessionid=2CB31AE5B4C14EFE8A1BB981A154D578?k=3643
- Samverkan för bättre arbetslivsanknytning. Skolinspektionen 2016
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/samverkan-for-battre-arbetslivsanknytning/>

Annan litteratur som använts i tidigare apl-utvecklarutbildningar

- Gustavsson, Maria och Köpsén, Susanne (2018, Studentlitteratur) *Yrkesutbildning – mellan skola och arbetsliv*
- Ellström, Per-Erik (1996) *Arbete och lärande. Förutsättningar och hinder för lärande i dagligt arbete*. sid 1-43 och 68-83.
- Gustavsson, Bernt (2002). *Vad är kunskap? En diskussion om praktisk och teoretisk kunskap*. Hoppa över s. 56-74. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling
- Vi värderar kvalitet – om självvärdering och lärares arbete. Lärarförbundet/Lärarnas riksförbund, andra upplagan april 2009.
<http://www.lr.se/down->

2020-10-22

7 (7)

Dnr 2.7.4-2019:1613

- [load/18.545e3b8312a63e8fd48800021/1350672346590/Vivarde-rarkvalitet.pdf](https://www.skolverket.se/utbildningsplan/18.545e3b8312a63e8fd48800021/1350672346590/Vivarde-rarkvalitet.pdf)
- Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter. Skolverket 2011
https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfce44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf2660.pdf?k=2660
  - Kunskapsbedömning Vad, hur och varför? Skolverket 2011
https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfce44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf2666.pdf?k=2666
  - Gymnasieskola 2011 sid 52-62. Skolverket 2011
https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfce44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf2597.pdf?k=2597
  - Allmänna råd för planering och genomförande av undervisningen
https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfce44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf2698.pdf?k=2698
  - Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskolan 2011. Skolverket 2011
https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfce44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf2705.pdf?k=2705
  - Arbetsplatslärande – Handbok för lärare. Maj Berg & Marie Hertin. ArbetSam.
<http://www.bergstromjournalistik.se/wp-content/uploads/2013/08/Arbetsplatslarande-Handbok-for-larare.pdf>